

Do chwili obecnej nie dokonano jednoznacznego zdefiniowania niepełnosprawności.

Niepełnosprawność, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. *o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2008 r. Nr 14 poz 92 z późn. zm.) oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu powodującej w szczególności niezdolność do pracy.

Wyróżnia się:

1. *Niepełnosprawność fizyczną* powodującą zaburzenia sprawności funkcjonowania:
  - a) narządu ruchu (niepełnosprawność motoryczna) dając zaburzenia wykonywania czynności manualnych, lokomocyjnych,
  - b) narządów wewnętrznych dając zaburzenia czynności fizjologicznych organizmu;
2. *Niepełnosprawność sensoryczną* powodującą zaburzenia sprawności funkcjonowania narządów zmysłu: wzroku, słuchu itp.;
3. *Niepełnosprawność psychiczną* powodującą zaburzenia w prawidłowym przebiegu procesów percepcyjnych, intelektualnych, emocjonalnych oraz funkcjonowania osobowości.

Niepełnosprawność wg podstawowych kryteriów jakim są: niezdolność do wypełniania ról społecznych i niezdolność do pracy określana jest (osobom powyżej 16 roku życia) trzema stopniami: -lekkim, -umiarkowanym, -znacznym.

Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę (w wieku powyżej 16 roku życia) o naruszonej sprawności organizmu, która powoduje w sposób istotny, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i/lub fizyczną, obniżenie zdolności do wykonywania pracy, lub osobę mającą ograniczenia w pełnieniu ról społecznych możliwe do zniwelowania lub zmniejszenia wyposażeniem w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę (w wieku powyżej 16 roku życia) z naruszoną sprawnością organizmu powodującą niezdolność do pracy lub zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającej, do pełnienia ról społecznych czasowej /częściowej pomocy osób innych.

Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę (w wieku powyżej 16 roku życia), która w wyniku naruszenia sprawności organizmu jest niezdolna do pracy lub jest zdolna do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej oraz potrzebującej czasowej /częściowej pomocy osób innych w pełnieniu ról społecznych w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Niezdolność do samodzielnej egzystencji oznacza naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację.

Uwaga:

Zaliczenie osoby z niepełnosprawnością do umiarkowanego lub znacznego stopnia niepełnosprawności nie wyklucza podjęcia przez nią zatrudnienia. Jednak zatrudnienie tej osoby u pracodawcy niezapewniającego warunków pracy chronionej wymaga uzyskania pozytywnej opinii Państwowej Inspekcji Pracy o przystosowaniu przez pracodawcę stanowiska pracy do potrzeb osoby z niepełnosprawnością, jeżeli taka potrzeba istnieje. Osoba z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym lub znacznym może zostać zatrudniona m. in. w formie telepracy.

Przystosowanie stanowiska pracy oznacza oprzyrządowanie stanowiska w celu dostosowania odpowiednio do indywidualnych potrzeb wynikających z rodzaju i stopnia niepełnosprawności.

Orzekanie o stopniu niepełnosprawności wchodzi w zakres kompetencji Powiatowego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

Uzyskanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności nie jest podstawą do ubiegania się o świadczenia rentowe z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS).

Orzeczenie daje możliwość dofinansowania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz korzystania z ulg podatkowych, opłat za abonament RTV, telefon, zniżkę w opłatach za bilety PKP, PKS.

Uwaga:

Uprawnienie do określonych ulg uzależnione jest od przyczyny (rodzaju) i stopnia orzeczonej niepełnosprawności.

Orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji ustalone na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku *o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych* (Dz. U. z 2004r. Nr 39, poz. 353 z późn. zm.) traktowane jest na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku *o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2008r. Nr 14 poz.92 z późn. zm.).

Orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy ustalone na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku *o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych* (Dz. U. z 2004r. Nr 39, poz. 353 z późn. zm.) traktowane jest na równi z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku *o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2008r. Nr 14 poz.92 z późn. zm.).

Orzeczenie o częściowej niezdolności do pracy ustalone na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku *o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych* (Dz. U. z 2004r. Nr 39, poz. 353 z późn. zm.) traktowane jest na równi z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku *o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2008r. Nr 14 poz.92 z późn. zm.).

Uwaga:

Orzeczenie o niezdolności do pracy oznacza stan utrudniający podjęcie i realizację określonej pracy. Nie jest on równoznaczny z prawem do otrzymywania renty.

Przyznana renta ma wyrównać obniżone zdolności do zarobkowania. Pobierając rentę można pracować.

Orzeczenie o niezdolności do pracy wydaje tylko Lekarz Orzecznik ZUS.

Lekarz Orzecznik ZUS (Zakładu Ubezpieczeń Społecznych) ma obowiązek sprawdzenia, w jaki sposób choroba lub powstała niepełnosprawność utrudnia wnioskodawcy podjęcie pracy, wykonywanie pracy w wyuczonym zawodzie oraz zakres i rodzaj koniecznego przekwalifikowania. Jeżeli stwierdzi poprawę zdrowia – renta najprawdopodobniej zostanie wstrzymana.

Niestety, osoby ubiegające się o rentę wciąż sądzą, że należy się ona za chorobę lub powstałą w wyniku trwania choroby niepełnosprawność.